

Talvisotamuseo

Pioneeri ja 3 miestä

Mielenkiintoisia otteita taistelukertomuksista

Viralliset taistelukuvaukset ovat ainakin tämän sivun kokoajan mielestä asiatekstiä, jonka kuivaksi sanominen olisi liian lievä ilmaisu. Silti, aina silloin tällöin, kun taisteluiden kuvaaja välillä tuo mukaan omia subjektiivisia näkökohtiaan, tulee ymmärtäneeksi miksi sivuja alkoi selata. Myös aina silloin tällöin tavallisten etenemis-, hyökkäys- sun muiden kuvauksien joukosta löytyy mielenkiintoisia pätkiä sotilaiden arjesta. Pätkät on kopioitu kirjoitusvirheineen.

Sodan syttyminen

Marraskuun 30 päivää vasten yöllä olin viimeistelemässä aikaisemmin mainittua joulukuun 1 päiväksi määrättyä pataljoonan harjoitussuunnitelmaa kompp:n majapaikassa Merkussa. Radio oli auki ja tuli ylimääräinen uudislähetys.

- Neuvostoliitto sanoo irti hyökkäämättömyyssopimuksen.
- Mietin vielä kuulemani uutisen merkitystä kun puhelin soi. Puhelimessa oli pataljoonan adjutantti, kapt. Hirvonen.
- Kuulit kai uutiset? Selvä pyy. Valmistaudu aamulla komppaniasi kanssa lähtemään Saunajärvelle. Saat aamulla klo 8 kolme kuorma-autoa. Heitä niillä joukkue ensihätään Saunajärvelle. Järjestän päivällä lisää autoja komppaniaa varten. Mukaasi saat kk.joukkueen. Loppu. -

Sotako siis kuitenkin oli edessä!

- Er.P 14:n toimintaselostus, kapt. V. Halonen

Evakuointi

5.12. illalla oli tiellä kaamea näky, kun tie oli täynnä karjaa ja ihmisiä, tien varsilla uupuneita tai tapettuja lehmiä ja koko taivaanranta palojen valaisema.

- Er.Os./KuHK:n ja Os. Kekkosen toimintaselostus

Täysosumia

Avasi eräs konekivääreistäni (jolle olin erityisesti painostanut sitä, että hv:tä vastaan ei saa avata tulta, erään jv. joukkueenjohtajan käskystä tulen vih.hv:tä vastaan, jolloin se joutui hvtykin tuleen - seurauksena oli res.stm. Piitulainen menetti molemmat jalkansa polven alapuolelta. Kuvaavaa suomalaiselle sankarille - valittamatta tämä jalaton soturi häntä

paareille nostettaessa lausuu - "hyvä oli, että kädet jäivät, että voin elättää itseni". Mies oli nimittäin ammatiltaan suutari.

- Er. O 12:n toiminta Kuhmon taisteluissa.

Urhoollinen joukkueen varajohtaja kers. Kaukio haavoittui vaikeasti, luodin läpäistessä keuhkot mutta hän vain tuumaili: "Nyt on parempi hengittää, kun ilma kulkee kahdesta reijästä".

- I/JR 27:n toiminta Kuhmon taisteluissa (27.1.1940)

Täysosuma kk.pesäkkeeseen. Komppanian päällikön kiiruhtaessa paikalle kömpi ampuja ylös konekivääri sylissä ja tuumasi yksvakaisesti "Ohoh kylläpä oli moraalista vaikutusta".

- Er. P 14:n toiminta Kuhmon taisteluissa (2.12.1939)

Propagandaa puolin ja toisin

Myöskin "Molotohvinposti" alkoi toimia tähän aikaan. Ryssä alkoi epäonnistuneesti kuitenkin kirjoitella kirjeitä pojille, jättäen ne yleensä Ylä-Hotakan riihenseinän rakoihin. Pojat nauroivat tuollaisille yrityksille ja kirjoittivatpa vastauksiakin. Kun valistusupseerit jakoivat meille postia "vanjoille" toimitettavaksi, saivat partiot taas yhden tehtävän lisää. Yön aikana levitetyn postin yrittivät politrukkien johtamat partiot jo heti aamulla kerätä pois etteivät ne vain joutuisi tavallisen puna-armeijan sotilaan käteen luettaviksi.

- III/JR 25:n toimintakertomuksesta

[13.3.1940] Klo 11.00 loppui sitten ammunta joka paikassa ja alkoi yleinen hiljaisuus. Se oli aluksi kovin outoa, mutta hiljalleen siihenkin jälleen totuttiin. Hiljaa oli nyt ryssien kovaääninenkin, joka edellisinä päivinä oli taisteluiden aikana levittänyt inhoitavaa valhepropagandaansa, välistä luvaten jos mitä hyvää (mm. kerran lupasi se 10 vaimoa jokaiselle, joka tulee heidän puolelleen) välistä taasen uhkaillen "JR 27:n maantierosvoja" jotka olivat varastaneet heidän kuormastonsa Raatteessa" jne. 12.3. iltasella oli kovaääninen pauhannut että "koska Suomen työväki on niin raukkamaista, että alistuu Tannerien ja Mannerheimien johtoon ja tappelee heidän puolestaan, niin Neuvostoliitto vie apunsa pois ja jättää Suomen työläiset kurjuuteensa". Siis vihjeitä rauhasta, mitä emme vielä silloin kuitenkaan osanneet aavistaa. Puheiden välillä soitti kovaääninen tanssikappaleita y.m. renkutuksia, mikä kuulosti aivan mielettömältä keskellä mitä murhaavinta kuulasadetta.

- II/JR 27 Kuhmon taisteluissa, maj. J. Sihvonen

[...] Hotakka vaihtoi omistajaa sängen usein, saattoipa se samana päivänä useampaan otteeseen kummankin hallussa. Tullessaan toivat venäläiset Hotakkaan tökeröitä monistettuja (käsikirjoituksesta) propagandalehtisiä kuten kirjeitä äiteille ja täteille, jossa kehoitettiin kertomaan kaikille "köyhille pojille ja torppareille" puna-armeijan ja mahtavuudesta ja sen tuomasta autuudesta. Me puolestamme veimme vastavuoroisesti omaa kirjallisuuttamme venäläisten linjoille.

- Er. P 14:n toimintaselostus

Korpisoturien töppäyksiä...

Konepistoolimies Savonranta 8/JR 65:stä, vanhemmanpuoleinen mies, oli aikoinaan ottanut osaa Aunuksen taisteluihinkin, oli vuorostaan vartiotehtävissä, kun huomasi n. 30–40 miestä käsittävän vihollisporukan lähestyvän. Tyhjennettyään konepistoolinsa ammuksot (ryssiin) hän lähti vetäytymään varsinaiselle varmistuslinjalle. Hänen saapuessaan Hukkajokea ylittävälle sillalle, huomasi hän joukkueen suuruisen lumipukusen osaston tulevan vastaansa sillan korvassa. Savonranta luulee heitä oman joukkueen miehiksi ja huutaa "Hei, pojat,

pikkuperkeleet ovat tulossa!" ja juoksee heidän keskelleen. Voi arvata Savonrannan kauhistuksen, kun hän havaitsee heidät juuri samoiksi vihollisiksi. Nämä tarraavat kiinni, mutta Savonranta huitelee kuin hullu ja pääsee riistäytymään irti, ja hyppää rantametsikköön. Toiset tietysti avaavat tulen tätä yksinäistä miestä kohtaan Savonrannan kuitenkaan saamatta naarmuakaan.

- Kapt. Arposen selostus Kuhmon tapahtumista

...ja neuvostojoukkojen mokia

Puoliautomaattikivääri, jota suomalaiset sotilaat pitivät erittäin kunnioitettavana aseena, kunnes huomasivat sen kelvottomuuden talvisodan käynnissä, kävi viholliselle usein erittäin kohtalokkaaksi. Ollessani kerran partioretken jälkeen lepäilemässä eräässä teltassa Hukkajoki-linjalla, alkoi teltta-alueen takaa kuulua yksinäisiä, harvoja kiväärinlaukauksia. Maasto teltta-alueen takana oli tiheää kuusimetsää. "Siellä on mahdollisesti muutamia vastapuolen miehiä", sanoi jääkärivääpeli Kanerva, joka eräässä myöhemmässä taistelussa kaatui. Res.vänr. Kokkonen ja res.luutn. Rainio haalivat kasaan muutamia miehiä ja itse otin oman 10-miehisen partioporukkani mukaani ja menimme ajamaan näitä "muutamia" pois. Lunta oli metsässä paljon, joten heitä lumipuvuissaan oli vaikea havaita. Etenimme ketjussa ampuen joka puun tyven läpi. Tulos 40 minuutin kuluttua: meillä oli sotasaaliina 95 puoliautomaattikivääriä, n. 10 pikakivääriä ja lisäksi pientä kamaa. Vihollisia oli kaatunut 110, meikäläisten tappiot olivat 3 kaatunutta ja haavoittunut. vastustajat näyttivät olevan valiojoukkoa, heidän varustuksensa olivat kaikki aivan tuliteriä ja juri se seikka koituikin heidän tuhkukseen. Heidä puoliautomaattikiväärinsä olivat saman vuoden mallia - 1940 - suoraan tehtaasta tuotuja, jouset, jotka olivat puu-osien sisällä, olivat paksussa varastorasvassa, joten ne jäätyksen takia aniharvoin toimivat. Tätä taustaa vasten vääpeli Kanervan ilmoitus "siellä on vain muutamia" on täysin ymmärrettävä, ja lumeen kaivautuneiden 110:n nujertaminen 30–40 miehellä n. 40 minuutissa ei ole muuten selitettävissäkään. Ainoastaan heidän pk:nsa ja -pistoolinsa toimivat noina hetkinä varmasti.

Tämän kahakan jälkeen poikien kunnioitus puoli-automaatteja kohtaan laski alapuolelle nollan.

- Kapt. Arposen selostus Kuhmon tapahtumista

Keksintöjä

Kerrottakoon tässä myöskin "Hotakan myllystä", jonka KKK:n res.alik. M. Haapala rakensi. Se oli jonkinlainen tuulen voimalla pyörivä laite, joka piti pahaa elämää, siihen montteerattujen erilaisten helistimien ja kalistimien avulla. Tämä laitos toimitettiin Ylä-Hotakan mäelle tuuliselle paikalle, josta sen aikaan saama meteli aiheutti ryssien puolelta ensin partion lähettämisen ja myöhemmin uuden oikein hv:llä varustetun tst.partition hyökkäyksen Hotakanvaaran suuntaan. Tietysti meidän poikien suureksi iloksi.

- III/JR 25:n toimintakertomuksesta

Paikkojen nimiä miesten suusta

Tätä linjaa kutsuttiin Kuusijokilinjaksi ja sijaitsi se n. 3 km. Löytövaarasta itään. Tämän linjan tärkein tukikohta oli maantien varressa sijaitseva n.s. "keltaisen talon mysteriökukkula", jonka edessä vihollisen puolelle oli pieni aukeama. Mysteriökukkula sai nimensä siitä, että siinä oli keltaiseksi maalattu metsänvartijamökki, jossa hermostuneet miehet silloin tällöin muka näkivät vihollisia. Mökki oli välittömästi asemiemme takana. Kun se paloi, niin kummitukset loppuivat.

- maj. Kahvan selostus III/JR 65:n toiminnasta Löytövaarassa

Keltainen talo oli rajamies Väinö Välijoen Välijoki-niminen talo, joka oli rakennettu kesällä ja syksyllä 1939. Talon paikka on Kilpelänkankaan muistomerkistä noin 100 metriä länteen. Paikalla on vielä uunitiiliä ja talon kehikko näkyy.

Viestimiesten sankaritekoja...

Veivasin puhelinta - turhaan. Silloin sanoo eräs pataljoonamme puhelinmiehistä, että hänestä näyttää kuin vika olisi aivan asemamme vierellä parinkymmenen metrin päässä. Tämä mies, jonka nimen valitettavasti olen unohtanut, kapusi silloin ampumahaudasta ylös sen reunoja pyyhkivästä luotisuihkusta huolimatta. Hän ryömi vian luo korjasi sen ja ryömi takaisin. Mies vedettiin ehyenä hautaan. Veivasin edelleen puhelinta ja yhtäkkiä kuulinkin puhelimesta hyvin heikkoja ääniä.

- Er. P 14:n toimintaselostus

...ja unohduksia

Kerran meikäläisille oli tullut niin kiire lähtö, että puhelin oli jäänyt Hotakkaan. Kun ev. luutn. Ilomäki sitten soitti sinne tietämättä meikeläisten perääntymisestä, olikin siellä ryssä, tosin suomea taitava toisessa päässä.

Kun toisesta päästä huudettiin haloota kysyi ev. luutn. Ilomäki:

"Onko Hotakka?"

vastaus: "On Hotakka"

Kysymys: "Kuka on puhelimesta?" –

"Ite Hotakka, ite Hotakka." –

"Kuka?" –

"Korporaali Hotakka"

Eversti huomasi jotain olevan vinossa ja ilmoitti, että olkaahan rauhallisia pojat, oma rykmentti hyökkää hetkisen kuluttua lännestä saarrostaen. Kun taisteluetuvartiot lähetettiin sitten takaisin, oli vihollinen taas häipynyt Hotakasta.

- Er. P 14:n toimintaselostus

Neuvostotaktiikoita

Yritin silloin vielä aamuhämärissä hakea Mämmelän aukealta Tauben ruumista. Mutta ryssän tähystäjät havaitsivat minut (m.m. Mämmelän palaneen talon savupiipun nokassa oli tähystäjä). Huomasin, että ryssät suorittivat hälyytyksen. Ehdin parahiksi metsän suojaan kun alkoi räiskyä kaikilla aseilla, tykistä mukaan luettuna, yhden miehen takia.

- Einar Tönkyrän sotamuistelmia

Raskas puolustus

Helmikuun kahtena viimeisenä päivänä muodostui tilanne Kuusijokilinjalla kovin vakavaksi. Vihollisen tykistö ja krh.tuli oli saanut sellaisen voiman, ettei mikään elävä olento enää voi säilyä hengissä asemassa. Mysteriökukkula, jossa aikaisemmin kasvoinkin komea metsä, oli soraläjänä. Kranaatit hautasivat puolustajat ja ruumiit silpuotuivat tuntemattomiksi. Kuusijokilinjaa puolustettiin viimeiseen mieheen saakka. Ampumakuopissaan miehet sisoivat, taistelivat, söivät, nukkuvat ja kaatuivat. Kunnia heille.

- maj. Kahvan selostus III/JR65:n toiminnasta Löytövaarassa

Täydennysmiehiä

Täydennysmiehiä, nostov. I lk:n "mallia" -94. - 99. alkoi saapua. Nämä olivat kuitenkin aivan avuttomia, useat eivät osanneet kivääriä ladata, ja joutuessaan jo matkalla etulinjaan tykkituloen, hämääntyivät ja hävisivät pensaikkoon ja ryteikköön. He kärsivätkin huomattavia tappioita taitamattomuudessaan. (Usea taisi tosin merkillisesti "haavoittua lievästi vasempaan käteen!").

- III/JR 27:n osallistumisesta Kuhmon taisteluihin

Koodinimiä

Koitin tiedustella mikä mikäkin komppania oli, jonka ohitse hiihdin, mutta sain vastauksen "Rib" ja toisilta "Rab", sekä "Rub", enkä tullut näistä peitenimistä hituistakaan viisaammaksi.

- Hajatietoja sodan ajalta, laatinut A. Vuokko

Taistelun tuoksinaa

Alkoi edellisen päivän leikki uudelleen mutta paljon kovempaa. Hyökkäysvaunujen laakatykit, krh:t ja tänään myös kenttätykit ensi kerran aloittivat yhtämittaisen rummutuksensa. Asemiemme eteen ja taakse, Kannaksen talon ympäristöön ja molempien järvien jälle satoi terästä synnyttäen yhtämittaisen ja paukkuvan hornankattilan. Suuret puut menivät poikki kuin tulitikut, muta ja hiekka peittivät lumen muuttaen maaston värin kauttaaltaan. Lisäksi osallistui leikkiin lukematon määrä konekiväärejä, pikakiväärejä ja konepistooleja virran toiselta puolen olevalta harjanteelta. Varsinkin hämärän aikana synnyttivät näiden valokuovaluotien suihkut ainutlaatuisen värillisen ilotulituksen, jonka säännönmukaisuutta rikkoivat kimmokkeiden mutkittelevat, ennalta arvaamattomat, radat.

- Er.P 14:n toimintaselostus

Tykit puhuvat Esikuntakukkulalla

2.3. aloimme tykistövalmistelun uutta hyökkäystä varten. Aamulla ammuimme tarkistus- ja häiritsemisammuntoja. Päivällä alkoi tuhoamisammunta, jonka tarkoituksena oli tarkoilla tähystyksillä pyrkiä tuhoamaan vihollisen varustuksia. Tämän tykistövalmistelun olimme kapt. Laulajaisen kanssa yksityiskohtaisesti suunnitelleet sekä määränneet hänen patterinsa osuuden siinä. Samoin oli kuten jo aikaisemmissakin valmisteluissa kranaatinheittimien tehtävät aikamäärittäin ammuskulutuksineen yksityiskohtaisesti suunniteltu. Tähän tehtävään meillä oli, ottaen huomioon rejoinnettu maalialue runsaasti käytettävissä ammuksia juuri sen tähden, että niitä olin tätä tehtävää varten säästänyt. Klo 18.15 alko varsinainen tulivalmistelu. Ammunta oli tavattoman kiivas. 8.ptri ampui tunnissa 600 kr. ja 9.ptri 400 kr. samassa ajassa. Tuli-iskut onnistuivat hyvin ja koko mäki näytti tulenjohtopaikalta hämärtyvässä talvi-illassa yhdeltä tulimereltä. Näky oli valtavan kaamea. Tulipatterit toimivat nyt kuten aina aikaisemminkin säännöllisesti ja tarkasti erittäin tarmokkaan ja taitavan patteristoupseerini luutn. T. Linnalan johdossa. Tuli loppui tasan klo 19.15, jolloin jalkaväki lähti hyökkäykseen ja tällä kertaa se pääsi ilman minkäänlaista vastustusta vihollisen varustusten sisään, vaikkakin vasta seuraavana aamuna päivän valjetessa "mäki" viimeinkin oli hallussamme. Suoritimme saattoammuntaa aamuun saakka. Pieniä tappioita kärsi jalkaväki ainoastaan siksi, että yksi komppania harhantui pimeässä tavoitteestaan hieman oikealle saaden siellä vastaanpäheittäjättömiä vihollisen tulieliimiä. Perustimme uuden tulenjohtopaikan vasta vallatulle mäelle, johon myös puhelinyhteydet vedettiin. Täältä oli mainoa näköala jäljellä olevalle motin alueelle. Mäki tarjosi ankaran tykistötulen ja käydyn taistelun jälkeisen surullisen näyn. Ennen oli

mäellä ollut sankka metsä, muuta nyt oli jäljellä vain silvottuja runkoja ja hautoja. Valmea lumipeite oli hävinnyt ja tilalla oli kuoppainen kranaattien repimä musta maa. Rikkiammutut korsut ja ampumahaudat olivat täynnä vihollisruumiita. Eräs karjalainen suomea puhuva vanki kertoi minulle että tykistövalmistelumme Esikuntakukkulalle oli tehnyt siellä oleviin vihollisiin tavattoman järkyttävän vaikutuksen ja omasta puolestaan ei ollut koskaan ennen uskonut, että ihminen sodassakaan voi joutua niin kauheaan paikkaan.

- Kuvaus III/KTR 9:n osanotosta Kuhmon taisteluihin

Rauhan tulo

13.3. Hyökkäysmaasto on muuttunut Saharan autiomaaksi. Lentopommitusta, tykkitulta. Rauha klo 11.00.

- Er.P 14:n toimintaselostus

13.3. Aamulla vih. lentotoiminta erikoisen vilkasta. Pommittajat ja hävittäjät toimivat ahkerasti. N. 9.30 tuli tieto rauhasta pommina yllemme ja kun saimme samalla tietää ehdot, oli päivä murheen ja surun päivä. Surkein päivä koko sodassa.

- Einari Tönkyrän sotamuistelmia

13.3.kiihtyi tuli vallan hirvittäväksi kaikilla mahdollisilla aseilla ja välillä yritti vihollinen hyökkäyksiäkin. kello 10 ja 11 välillä tuntuivat kaikki paholaisen voimat lasketun irralleen niin hurjaa oli naapurin tuli, kunnes se yht'äkkiä katkesi kuin puukolla leikaten. Huusin miehilleni,nyt varmasti kohta alkaa vihollisen hyökkäys olkaa valmiit. Katsoin kelloani, se oli minuutteja yli 11. Samalla juoksee takaapäin joku hullu lähetti aivan suoraan luokseni, huusin miestä suojautumaan ja odotin joka hetki milloin se hurjapää kaatuu vihollisen hänet huomattaessa.

Poika tuli vaan rauhallisesti luokseni ja työnsi kouraani paperilapun, josta luin määräyksen vihollisuuksien lopettamisesta kello 11.

Hämmästyin ja tiedustelin lähetiltä lähemmin asiaa. Lähetti kertoi lähteneensä jo aamulla yrittämään tiedonannon kanssa, mutta eihän kissakaan olisi päässyt elävänä läpi tällaisen tulimuurin, joten lähetit jäivät odottamaan jotain rakoa tulessa, mutta sitä ei tullut ennen kello 11:ta. Nyt vasta tajusin että hiljaisuus vallitsi koko alueella. kummallinen hiljaisuus, jota ei oikein tajunnut. Nousin seisomaan ja huusin miehille, ettei kukaan saa ampua, on aselepo. Jokainen joka haluaa saa nousta seisomaan, mutta olkaa kuitenkin varuillanne.

Pojat kömpivät ylös mutta empien ja epäuskoisina. Venäläiset olivat nähtävästi myöskin epäilleet ja pelänneet. mutta nähtyään meikäläiset pystyssä he hyppäsivät ylös, heittivät aseet käsistään ja juoksivat riemuiten meidän puolelle, halailemaan ja pussailemaan poikia. Ainakin pataljoona oli vastassamme, sen nyt huomasin. Upseerit hyppivät ilmaan ja hihkuivat ja koettivat minulle tolskata, etteivät he enään koskaan uskoneet selviävänsä hengissä suomalaisten käsistä. Kovasti kehuivat suomalaisia hurjiksi tappelijoiksi, joille ei millään pärjää. Ihmettelivät kovasti, ettei suomalaisten asemissa sillä kertaa ollut kuin yksi kaatunut ja viittoillen näyttivät omia ruumisröykkiöitään."

Iloisia olivat omalla hiljaisella tavallaan suomalaisetkin, mutta kun saatiin tietää raskaat rauhan ehdot, kuului joka taholta huutoja "eiköhän jatketa tappelua".

- Ryhmä Ilomäen kuvausta motittamisvaiheesta, kapt. Taavi Kujala

Sarasti 13 päivän aamu. Aamun sarastaessa kävin katsomassa järven rannalla, sieltä oli tuossa hyökkäysvaunuja. Tykistituli kehittyi valtavaksi pauhinaksi. Ammuksia satoi joka

paikkaan. Painuin korsuumme ja odottelin toimintakäskyä ja se tulikin puolenpäivän seutuissa. Aselepo, ilmoitti lähettialiupseeri. Asemiin kuulin. Ei kuin aselepo. Emme olleet uskoa korviamme, jylinä lakkasi, uskoimme. Olimme iloisia, emme tienneet rauhanehtoja ja kun ne tulivat korviimme, emme uskoneet, emme käsittäneet. Oli huhuja toinen toistaan kummempia ja optimistitempiin uskoimmekin. -

Kokosin pienen 56 miehisen joukkomme, siihen oli supistunut komppanian taistelevien joukkueittemme vahvuus, tuli eversti Mäkiniemi ja hänkin puhui pojille ystävällisiä sanoja, kehoitteli saunomaan, mutta emme joutaneet, oli poistettava miinakentät, sulut j. n. e. Tällöin sain vasta kauan kaipaamani upseerin avukseni vänr. Niemisen.

Poistimme esteet ryssiltä, jotta he pääsisivät ihannevaltakuntaansa, mutta vielä heille piti olla varmuus siitä ja kapt. Sihvonen määräsi minut venäjänkielen taitoisena, vaikka en osannutkaan muuta ryssäksi kuin kädet ylös ja saatanan punaiset koirat. Kun sanoin sen kapteenille, sanoi hän: "kyllä se riittää, eikä täällä muutkaan sen enempää osaa". En kuitenkaan sanonut ryssille sitä mitä osasin, vaan "Saiman" kanssa ne miina-asiat selvitin ryssien kanssa.

Suit - suit kyselivät ryssän upseerit ja vastasin niet ja niin mentiin tie läpi, ja hyvin menikin ainoastaan yksi miina oli jäänyt tiehen, jota eivät pioneerimme enempi kuin ryssäin saböötikään olleet löytäneet, ja heiltä meni hevonen, mutta ei siitä ryssät isoa lukua pitäneet. Soromnoo vaan.

- Pion.P 9:n osanotosta Kuhmon taisteluihin

(Ks myös. seuraavaa osaa, liittyen viimeiseen kappaleeseen)

Kielellisiä omituisuuksia

Seuraava vähemmän huvittavaan tilanteeseen liittyvä omituisuus on mitä ilmeisimmin vain kielellinen virhe. Ei pidä kuvitella, että sen tarkoituksena on vihjata, ketkä olivat "tosi miehiä".

29.1. [...] Pioneerin tasoittaessa lunta miinan päältä miina räjähti ja pioneeri ja kolme miestä kuoli ja useita haavoittui.

- Einari Tönkyrän muistelmia

Myös koodinimiä käyttäessä tuli mielenkiintoisia yhdistelmiä:

02.2. klo 08.30 Tilanne ennallaan. - Myrsky

- Pohjois-Suomen Ryhmän sotapäiväkirja

Tyyntä Myrskyn edellä? Mainittakoon, että "Myrsky" oli esikuntapäällikkö kapteeni Alpo Marttisen koodinimi.